Vyučovanie biológie v minulosti :)

a) Botanika[1]

Fytológia, biologická veda o rastlinách; učebný predmet, súčasť všeobecného a odborného vzdelávania. Zahrňuje poznatky o vnútornej a vonkajšej stavbe rastlinného tela, kauzálne vysvetľuje všetky životné prejavy rastlín, chemické a fyzické procesy, ktoré pritom prebiehajú; poukazuje na význam rastlín pre existenciu ostatných organizmov na zemi. Vysvetľuje závislosť rastlín od životných podmienok z hľadiska jednoty organizmu a prostredia, využívanie rastlinných zdrojov v prospech človeka, pri uvedomelej ochrane rastlinstva ako dôležitej zložky životného prostredia. Prvé práce z botaniky na Slovensku sú zo 16. storočia. Už vtedy vznikali botanické záhrady (na Slovensku prvá botanická záhrada bola založená v Červenom Kláštore roku 1319). K rozvoju botaniky prispela najmä Banská a lesnícka akadémia v Banskej Štiavnici a katedra chémie a botaniky na Trnavskej univerzite (J.Winter). V 19. storočí pri poklese vplyvu univerzít vzrástol význam vedeckých spoločností. V tomto období sa o rozvoj botaniky zaslúžili najmä D.Štúr, P.Svoboda, J.Ľ.Holuby.

b) Prírodopis

Súčasť všeobecného a odborného vzdelávania; komplexný učebný predmet v základných a stredných školách o živej a neživej prírode, prírodných dejoch a zákonitostiach vývinu prírody. Zahrňuje časti vied biológie (botanika, zoológia, biológia človeka a všeobecná biológia) a geológia (mineralógia, petrografia a geológia). Prírodopis významne prispieva k utváraniu vedeckého svetonázoru, mravných vlastností a estetického vzťahu človeka k prírode a životu. Vyučovanie prírodopisu a ostatných prírodovedeckých predmetov si získavalo miesto v systéme školského vzdelávania len pomaly. V 2. polovici 18. storočia vplyvom osvietenstva sa začalo vyučovanie prírodných vied rozvíjať najprv v odborných školách. Vyučovanie prírodných vied bolo na vysokej úrovni v Banskej a lesníckej akadémii v Banskej Štiavnici. Aj slovenskí pedagógovia v tomto období prejavovali pozitívny vzťah k prírodným vedám (M.Bel, D.Lehocký, J.Seberíni a iní). Prírodopis ako učebný predmet sa začal vyučovať na vyšších všeobecnovzdelávacích školách od osvietenských reforiem (1777), systematickejšie až od 2. polovice 19. storočia na mešťanských školách od ich vzniku podľa zákona z roku 1868. Za prvej Československej republiky sa obsah a zameranie vyučovania prírodopisu vymedzilo učebnými osnovami: pre 6.-8. ročník ľudových škôl z roku 1933 (reálie), pre meštianské školy z roku 1932 (spolu s prírodopisom), pre gymnáziá a reálky z roku 1933. V obsahu vyučovania prírodopisu prevládala dlho morfologická popisnosť. V rokoch 1946-1960 sa vyučovala na všeobecnovzdelávacích školách namiesto prírodopisu biológia.

[1] Z gréckeho *botané* = zelina, tráva.

Zdroje

Prevzaté a upravené z:

Ondrej Pavlík, *Pedagogická encyklopédia Slovenska 1 (A-O, 2 (P-Ž)*, Veda, Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava 1984, 1985, ISBN 71-026-84, 71-063-85.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania